

บกลนกนย

บกนกของสถาบันอุดมศึกษา
กับพระราชนิรัชญาคณบดุกจพอเพยং

สุนทร ตันตเวชกุล

สถาบันการศึกษาและวิจัย : สถาบันฯ

ความเป็นสากลนั้นไปไกลมาก แต่ความงาม ความ มุ่งมั่น มนต์เสน่ห์ที่สืบทอดกันมา ตั้งแต่อดีต ถึงปัจจุบัน ต้องรักษาไว้เราเติม อย่างสืบสาน ให้ความงามเป็นที่ภูมิ ลึกลับที่น่าสนใจ

ประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศเป็นอย่างมาก ก็ทั้งในด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจและสังคม การดำเนินธุรกิจของคนไทยหลักคุณหันมาเพื่อพาวเวอร์เทคโนโลยี เส้นถนน อุตสาหกรรม และใช้เวลาอย่างพึ่งพาซึ่งกันให้เกิดปัจจัยทางการค้าและเศรษฐกิจ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่คุณไทยจะต้องรู้จักตนเอง รู้จักความพอดี พอดีเพียง ดังกราฟพระราษฎร์สบสองพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช เมื่อองในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิตสานติ สวนจตุลอดา พระราชนิลสถาน วันที่ 4 ธันวาคม 2517 ความต้อนหนึ่งว่า "...คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเช่น จะว่าเมืองไทยล้าสมัย ว่าเมืองไทยเปลี่ยนไปอย่างไม่สิ่งก่อสร้างใหม่ แต่เราอยู่พอดีพอกัน และขอให้ทุกคนมีความประนีกันให้เมืองไทย พออยู่พอกัน มีความสงบ ๆ และกำจันดังจิตอธิษฐานดังปักธงชัย ในการนี้ก็จะให้เมืองไทยอยู่แบบพอดีพอกัน ไม่ใช่ว่าจะต้องเรื่องอย่างยอต แต่ว่ามีความพอดีอยู่พอกัน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศไทยอื่น ๆ ก้าวแรกของความพอดีพอกันนี้ได้ เราเก็บจดอย่างดี..."

จากความสำคัญของเรื่องดังกล่าว กองบรรณาธิการ จึงได้เรียนเชิญ ดร. สุเมรุ ตันติเวชกุล เลขาธิการ มนูญนิธิชัยพัฒนา ซึ่งเป็นข้าราชการบริหารที่รับใช้เบื้องพระยุคลบาท อย่างใกล้ชิด เพื่อมาถ่ายทอดความมองเห็นว่า บทบาทของสถาบันอุดมศึกษา กับพระราชปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง

ทิศทางการขับเคลื่อนของสถาบันอุดมศึกษาไทย กับการมุ่งเน้นการพัฒนาสู่ ความเป็นเลิศและการยอมรับในระดับสากล

สถาบันอุดมศึกษาของไทยต้องมีการพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล เพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ สถาบันอุดมศึกษาต้องสามารถผลิตกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถตามความต้องการของภาคการผลิตต่าง ๆ ของประเทศไทย สถาบันอุดมศึกษาไทยสมควรต้องพัฒนามหาวิทยาลัย สู่ความเป็นเลิศและการยอมรับในระดับสากล โดยการดำเนินการต่าง ๆ อาทิ นำเทคโนโลยี ที่ทันสมัยเข้ามาใช้ประกอบการเรียนการสอน ทั้งครัวเรือนและแนวทางปฏิบัติใหม่ ๆ มาสอนในวิชาเรียน แต่ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ เราต้องรู้จักเทคโนโลยีนี้ ให้ดีพอ และใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การปรับหลักสูตรและการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอเพื่อให้สอดคล้องกับการขยายตัวและความก้าวหน้าทางวิชาการ สภาพแวดล้อม และปัญหาของสังคมที่เปลี่ยนไป บนพื้นฐานของความเข้าใจตนเอง มีเครือข่ายระหว่างสถาบันอุดมศึกษาทั่วในและต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้และข้อมูลป่าวาระระหว่างกัน มีคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทั่วชาติไทย และต่างประเทศเป็นผู้สอน มีการค้นคว้าวิจัยวิชาการด้านต่าง ๆ และมีความร่วมมือด้านวิชาการกับสถาบันการศึกษาทั่วในและต่างประเทศ การดำเนินการทั้งหลายดังกล่าวจะส่งผลดีต่อการผลิตนักศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถนำความรู้มาพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทันโลกในทุกๆ ของเรารอง

เมื่อมีการพัฒนาการเรียนการสอนและได้รับการรับรองมาตรฐานจากสถาบันในต่างประเทศจะเอื้อประโยชน์ต่อบัณฑิตที่เดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศทั่วในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก นอกจากนี้ยังนำมาซึ่งความร่วมมือและการสนับสนุนด้านวิชาการอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามต้องพึงระลึกเสมอว่า ความเป็นสาคัญนี้ไม่ใช่ความเชาแต่รู้จักษา รู้เข้า รู้เรา รับรู้อย่างครั้งหนึ่งร้อยครั้ง ดังนั้น ต้องรู้จักตัวเราด้วย อายุลักษณะตัวเอง รากความเป็นไทย สิ่งที่มีค่าของเรารา

การพัฒนาเทคโนโลยีในการสอนและประเมินผลเพียง

ขอให้เดินตามรอยพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงได้รับการเกิดพระเกียรติในฐานะ “พระบิดาแห่งเทคโนโลยีไทย” พระองค์ทรงประดิษฐ์เทคโนโลยีที่ใช้แก่ปัญหาของประชาชน ก่อให้เกิดโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริจำนวนมาก ซึ่งต้องอาศัยเทคโนโลยีอย่างมาก ด้าน วิธีการที่ทำจะทรงยึดแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยทรงใช้หลักประยัคต์ เรียนร่าง ถูกหลักวิชาการ และสามารถนำมาใช้งานได้อย่างกว้างขวางมีคุณภาพสูง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้คำนิยามของ “เทคโนโลยี” ว่า “เทคโนโลยี” คือ การรู้จักนำ (สิ่งต่าง ๆ) มาทำให้เป็นประโยชน์ หรือ “การทำเป็น” ผลงานการประดิษฐ์คิดค้นของพระองค์ เช่น การใช้พัฒนาการทำอาหาร การปลูกหญ้าแฟก การแก้ลังดิน การทดลองใช้เอกสารอสังหาริมทรัพย์แบบน้ำมันเบนซินเป็นแก๊สโซล์ การทดลองใช้น้ำมันปาล์มน้ำมันดีเซล เรียกว่า “น้ำมันใบโอดิเซลสูตรแรกจากน้ำมันปาล์มน้ำมันดีเซล” การทำฟันหลวง เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีเครื่องจักรกลอื่น ๆ ที่ทรงประดิษฐ์ โดยทรงเลือก

เทคโนโลยีแบบง่าย ๆ ที่สามารถใช้ได้ง่าย พัฒนาจากภูมิปัญญาไทย มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพสกนิกร และช่วยพัฒนาสิ่งแวดล้อมซึ่งอาชีวศึกษาในประเทศไทยไว้ในการประดิษฐ์ เน้นความง่ายในการใช้งาน การซ่อนบารุงและรากไม้แหง เครื่องจักรกลที่ทรงประดิษฐ์ เช่น เครื่องเตี๊ยวใช้กำลังคน เครื่องนวดข้าวใช้กำลังคน เครื่องตะบันน้ำ กังหันน้ำสูบน้ำแบบทุ่นลอย เครื่องสูบน้ำกังหันน้ำแบบเพลานอนและเพลาตั้ง เครื่องสูบน้ำพลังน้ำไหหล กเครื่องไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็ก กังหันน้ำซ้ายพัฒนา เป็นต้น

การพัฒนาเทคโนโลยีสามารถทำได้โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการพึงตนเอง ส่งเสริมการประดิษฐ์คิดค้นของคนไทย โดยคำนึงถึงการพัฒนาจากภูมิปัญญาไทยในเบื้องต้น ใช้วิธีการที่ถูกหลักวิชาการแต่มีราคาถูก ประหยัด เรียนง่าย ได้คุณภาพสูง สามารถนำไปใช้งานได้อย่างกว้างขวาง หลักการของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น มีความรอบรู้ รอบคอบ เหตุผล ภูมิคุ้มกัน อยู่ด้วย ดังนั้น ถ้าหากว่ามีความจำเป็นจะต้องใช้เทคโนโลยีเพียง ให้เศรษฐกิจพอเพียงก็ไม่เคยปฏิเสธ ประเด็นอยู่ที่ว่าควรจะใช้เทคโนโลยีอย่างไร ถึงจะระทึก ให้ควรจะใช้เทคโนโลยี แทน อย่างไร ไม่ใช่ทุกคน ไปกราดโคลนที่น้ำทึบ แต่ควรที่จะเลือกใช้เทคโนโลยี ที่มีความเหมาะสม ความคุ้มค่า และเหตุผล และความสอดคล้องกับสภาพภูมิลังค์มนนี้

บทบาทสถาบันอุดมศึกษากับการพัฒนาฐานรากความเป็นไทย

ขณะนี้ประเทศไทยขาดฐานรากที่มั่นคงในการพัฒนาสังคมไทย ที่สำคัญ คือ รากความเป็นไทย วิถีชีวิตแบบไทยที่เรียนง่าย ธรรมชาติเดินสายก่อสร้าง แต่สังคมไทยทุกวันนี้วิถีชีวิตเดินตามตะวันตก เพราะกิจเดสตัมหารายการ ที่เข้าสู่การพัฒนาโดยไม่คำนึงถึงฐานราก ในที่สุด ก็อาจจะนำไปสู่หายนะ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่งว่า “ก่อนที่จะสร้างบ้านนั้น สิงที่สำคัญที่สุดคือ ฐานราก หมายถึงสถาบันที่ถูกต้องของรัฐบาลเรือน ฐานรากต้องวางให้มั่น บ้านขนาดไหนก็ต้องวางฐานรากให้สอดคล้องกับขนาดที่จะต้องแบกรับ” พระองค์ทรงพระราชนิรันดร์ ให้สอดคล้องกับน้ำหนักที่จะต้องแบกรับ พระองค์ทรงคิด พระองค์ทรงคิด ให้สอดคล้องกับ วิถีชีวิตของตัวเองในเชิงเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและความรู้ นอกจากนั้นจะทำอะไร ก็ตาม ต้องยึด “ภูมิลังค์” คือต้องยึดคือความสอดคล้องกับภูมิศาสตร์ และลักษณะของผู้คนแต่ละแห่ง ซึ่งไม่เหมือนกัน ยึดหลัก เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และยึดความรู้ รัก สามัคคี

สถานบันอุดมศึกษาความมีบทบาทในการพัฒนาฐานรากดังกล่าวให้แก่สังคม โดยถ้าหากต้องการให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหลักเศรษฐกิจพอเพียง หลักภูมิสังคม หลักเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ความรู้ รัก สามัคคี ให้แก่นักศึกษา สอนให้เกิดเป็น เข้าใจในหลักเหตุผล มีความคิดในเชิง สร้างสรรค์ บนพื้นฐานของศีลธรรมและการพัฒนาจิตใจควบคู่กันไป การพัฒนาการศึกษา ต้องมุ่งไปสู่การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อทำให้เกิดสติปัญญา ความ รอบรู้ และศีลธรรม อันจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมและประเทศดำเนินอยู่ได้อย่าง เข้มแข็งและพอเพียง ต้องทำความเข้าใจว่า โลกาภิวัตน์ไม่ใช่สิ่งเราต้องเดินตาม แต่เป็น ปรากฏการณ์ เมื่อยกติดขึ้นแล้ว ระบบการศึกษา ครุศาสตร์ หรือปัญญาชนก็ต้องพิจารณา ตัวเอง ว่าสภาพเราเป็นแบบนี้ เราจะทำเชิญอย่างไร ต้องมีความเป็นดัวของตัวเอง มีความ ก้าวหน้า อย่าตามคนอื่น อย่าตามโลกอย่างขาดความยั่งคิด ขาดสติและปัญญา ต้องอยู่ เผชิญโลกอย่างรู้ทันโลก

บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนางานวิจัยและสร้างองค์ความรู้ ด้านเศรษฐกิจพอเพียง

การวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ ปัจจุบัน มีแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงจำนวนมากที่สามารถนำมาใช้ในการทำวิจัย งานวิจัย ที่สำคัญคือการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาประเทศ ในทุกด้านและทุกระดับของภาคสังคม รวมทั้งใช้เป็นข้อเสนอในการดำเนินธุรกิจของบุคคล สถาบันอุดมศึกษาควรกำหนดงานวิจัยในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อ ให้ผลการวิจัยสามารถนำไปสู่การทำให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน คนไทยมีคุณธรรม มีความรู้ เศรษฐกิจมีคุณภาพและถี่ริยาภรณ์ เป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากร ธรรมชาติยั่งยืนและอยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำเนินไว้ซึ่ง ประชาธิปไตย ที่มีพระมหากรุณาธิคุณเป็นพระประมุข

ปรับผุงเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารจัดการหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันการศึกษามีความสามารถดำเนินการบริหารสถาบันการศึกษาในด้านต่าง ๆ โดยใช้ หลักเศรษฐกิจพอเพียง บรรจุหลักเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในหลักสูตรการศึกษา โดยมีเรื่อง ด้านๆ ที่สำคัญ เช่น การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจ การพัฒนา

ประเทศไทยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาชุมชนด้านสังคม เศรษฐกิจสั่งแวดล้อม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นบนพื้นฐานของหลักเศรษฐกิจพอเพียง การบริหารจัดการองค์กรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาการเมือง การปกครอง และบริหารประเทศไทยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น นอกจากนั้น แล้วความมุ่งมั่นในการจัดการเรียนรู้เพิ่มเติมของนักศึกษาอาทิ การสอนแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียง ในวิชาที่เกี่ยวข้อง การประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา นอกห้องเรียน

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษา

การพัฒนาระบบการศึกษาไทยบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง ควรจะไปสู่การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการความรู้ ทึ่งเนื้อหา วิธีการแหล่งเรียนรู้ และผู้รู้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องภายใต้กระแสของโลกาภิวัตน์ การกำหนดนโยบายหรือกลยุทธ์ในการบริหารจัดการของสถาบันการศึกษา ให้ใช้หลักเหตุผลในการกำหนดโดยพิจารณาถึงภารกิจ หน้าที่และ躅ุ่งหมายของสถาบันการศึกษา และความต้องการของผู้ศึกษา การจัดทำแผนงานใช้หลักพอประมาณ โดยการประเมินศักยภาพของสถาบันการศึกษาให้ทราบชัดเจน จุดอ่อนก่อนที่จะตัดสินใจกำหนดโครงการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การบริหารงานบุคคล ใช้บุคลากรให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ซึ่งจะทำให้บุคลากรปฏิบัติงานได้เต็มขีด ความสามารถและมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น หากสถาบันการศึกษาจะสร้างอาคารใหม่ สักหลัง ทำอย่างไรจะใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้พลังงานให้น้อยที่สุด พึ่งธรรมชาติให้มากที่สุด

ใช้หลักเรื่องภูมิคุุ้มกัน โดยในการบริหารจัดการให้ยึดหลักการนุ่มนิ่นทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นการสร้างภูมิคุุ้มกันต่อความเสี่ยงที่จะเกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน และต้องมีความพร้อมในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา การบริหารการเงินให้ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุมีผล มุ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขัดสាត่ความสำคัญของงาน และจัดสรรงบประมาณให้อย่างเพียงพอเหมาะสมกับความจำเป็น การบริหารจัดการอยู่ภายใต้เงื่อนไขของเศรษฐกิจพอเพียง คือ บุคลากรมีความรู้ คุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และความเพียร ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานของสถาบันการศึกษาประสบความสำเร็จ

แนวทางการสอนนักศึกษาให้รู้จักใช้ชีวิตและสำนึกรักการศึกษาอุปนิสัยของนักศึกษาชีพโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การสอนเรื่องให้รู้จักชีวิต ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ต้องมีกระบวนการที่จะปลูกฝังอบรมบ่มเพาะตั้งแต่เด็ก เริ่มจากที่บ้าน ต่อด้วยที่โรงเรียนผ่านการสอนและกิจกรรม เช่น เกมร่างรักความดี ที่เด็กจะได้รับลูกแก้วเมื่อทำความดี จะมีการแข่งขันสะสมลูกแก้วเด็กจะถูกฝึกทำดีโดยไม่รู้ตัว หรือ กีฬารักษ์ สอนให้รู้ถึงการควบคุมจิตใจ รู้จักกฎระเบียบท่องคิดวางแผนตลอดเวลา วิเคราะห์คู่ต่อสู้ หาจุดแข็ง จุดอ่อน ให้อภัย การจัดการ การทำงาน เป็นทีม วางแผนให้เหมาะสมกับงาน กีฬามีระดับอย่างต้องพัฒนาทั้งร่างกาย และจิตใจ นอกจากนี้สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ต้องเอื้อ ครูอาจารย์ต้องเป็นตัวอย่าง ผู้ใหญ่ในสังคมต้องเป็นตัวอย่าง

สำหรับสถาบันอุดมศึกษาต้องสอนให้นักศึกษาดำเนินธุรกิจความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ ไม่ฟุ้งเฟ้อ สามารถควบคุมกิจเลสตัณฑ์ให้อยู่ในความพอดี มีการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผล ไม่ใช้อารมณ์ ฝึกให้มีการมองไปข้างหน้า และเตรียมตัวให้พร้อมรับกับความผันผวนของเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างรู้เท่าทัน รวมถึงการแสวงหาความรู้ เพื่อให้เกิดความรอบรู้ในด้านต่าง ๆ และในการทำสิ่งใดก็ตาม ให้มีความรอบคอบและระมัดระวังใช้สติปัญญาในการทำงานและการดำเนินชีวิต และต้องสามารถประสานงานและร่วมทำงานกับผู้อื่น ได้อย่างราบรื่น มั่นคง ซึ่งจะทำให้งานประสบความสำเร็จ หากการศึกษาสอนให้รู้จักคิด ให้ค้นนีสติ และปัญญา มีขีดความสามารถที่จะมองทะลุ แสดงว่าสถาบันการศึกษาแห่งนี้ได้ติดอาวุธทางปัญญาให้นักศึกษาสามารถนำไปใช้ชีวิตที่ประสบความสำเร็จได้

นอกจากนี้ ต้องสอนให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม มีความอดทนขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ สุจริต ไม่เบียดเบี้ยนคนอื่น และผู้อื่น เอื้อเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

1930-1931

Alfredo P. Ceballos
Ceballos, Alfredo P.
Ceballos, Alfredo P.

Ceballos, Alfredo P.
Ceballos, Alfredo P.
Ceballos, Alfredo P.
Ceballos, Alfredo P.
Ceballos, Alfredo P.
Ceballos, Alfredo P.
Ceballos, Alfredo P.
Ceballos, Alfredo P.
Ceballos, Alfredo P.
Ceballos, Alfredo P.
Ceballos, Alfredo P.

Alfredo P. Ceballos

Alfredo P. Ceballos